

Informace o církvi

1989

číslo 3

Váš křest ať trvá jako zbraň,
víra ať je vaším kopím a
trpělivost vaší celou zbrojí.
Vaše skutky nechť jsou vaším pokladem,
abyste to, co jste přijali,
důstojně i vrátili.
Buďte proto navzájem trpěliví a laskaví,
tak jako Bůh je trpělivý a laskavý k vám.

sv. Ignác Antiochijský

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

VELIKONOCE

Nyní nastalo opět jaro. Jaro umylo pošmournou tvář zimy, v jasných slunečních paprscích září a dodává nové krásy horám i údolím, lesům a hájům. Pastýř vyvádí stádo na pučící zelen, jehnědka poskakují na neohrazených něžných nožkách kolem svých matek a veselé se pasou. V zahradách se skvějí květy a louky vydechují vůni pestrých květin. Ještě tisíckrát více by bylo možno říci k chvále této roční doby, tak bohaté na květy.

Ale máme velebit jaro jen pro jeho květy? Co je činí hodnotnějším chvály než ostatní roční období je přece toto: Spolu se světem přírody se obnovuje nyní i přirozenost člověka. Neboť jarní období nám přináší zmrtvýchvstání našeho Spasitele, skrze něhož my všichni jsme proměňováni k novému životu. On obnovil celou lidskou přirozenost a daroval jí opět původní krásu. Dal nám duchovní jaro. Doba jara je jako žádná jiná vhodná pro oslavu Paschy. Neboť na jaře jako v obraze se odráží symbol moci zmrtvýchvstání našeho Pána.

Z velikonočních listů sv. Cyrila Alexandrijského
Zmrtvýchvstání praví: Počátek slávy už začal.
Karl Rahner

SLUŽEBNÍK

Josef považoval svou pravomoc hlavy rodiny za službu. Z celé duše chtěl nikoli ovládat druhé, nýbrž sloužit jim.

Duch svatý, který Josefa zvláště připravil na jeho úlohu v nazaretské rodině tím, že předem sladil jeho duši s duší Mariinou a Ježíšovou, neopomněl mu hluboce vtisknout tento ideál, vdechnout mu zvláštní zálibu pro postoj služebníka. Tímto postojem se vskutku **vyznamenávají** Panna Maria a Spasitel.

Josef musel být služebníkem, aby se mohl stát manželem té, které při zvěstování řekla: "Hle, já služebnice Páně." /Lk 1,38/ Tento způsob přijetí důstojnosti matky Mesiášovy byl charakteristický pro ono smýšlení: ve svých vztazích k Bohu chtěla Maria setrvat v postoji služebnice. Činila tak nikoli v duchu bádně, nýbrž lásky, aby do sebe plně přijala božské zalíbení. Jak by mohl mít Josef duši, jež souzní s duší Mariinou, kdyby nebyl sdílel toto smýšlení? Zřejmě uvidíme, že Maria se chtěla stát služebnicí svého manžela, jak to ostatně bylo v Izraeli zvykem. Ale pro zásadní soulad obou duší byla nutná společná touha sloužit Bohu, pokorně a dokonale plnit Boží vůli nebo jen pouhé Boží přání. To byla společná touha, jež je měla navzájem sjednotit. Spojení se nadto prohloubilo ještě tím, že až byl Josef hlavou rodiny, chtěl být po svém způsobu služebníkem své manželky. Nabídl jí pomoc pozorlivou a ochotnou odevzdanost.

Jean Gallot, Svatý Josef

Abychom se na přímluvu svatého Josefa radovali z povznesení matky církve v naší vlasti, prosíme tě, vyslyš nás, Pane.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

DRUHÝ DOPIS OTCE KARDINÁLA O LEDNOVÝCH UDÁLOSTECH

V Praze dne 21. ledna 1989

Vláda Československé socialistické republiky
do rukou předsedy Ladislava Adamce
nábreží kapitána Jaroše 4
118 00 Praha 1

Vážení pane ministerský předsedo!

V souvislosti s občanskými projevy v posledních dnech na Václavském náměstí v Praze a s jejich potlačováním ze strany policejních orgánů obrací se na mne věřící občané se žádostí, abych k těmto skutečnostem vyslovil své stanovisko a pokusil se ze své strany přispět k uklidnění rozbouřené hlavy občanstva i státních orgánů. Považuji proto za svou povinnost jako občan státu a představitel katolické církve podat Vám toto své sdělení a žádost:

Není pravdou, že by manifestační projevy občanů na Václavském náměstí v posledních dnech byly vyprovokovány zahraničními sdělovacími prostředky a že by účastníci těchto projevů byli neukáznění a svedení občané, nýbrž je pravdou, že příčiny těchto skutečností je třeba hledat v nedostatečném vedení státu v minulých desetiletích. Není třeba znovu opakovat všechny ty události minulé doby, které prokázaly, že československý občan netěší se plně svévolí a je zemaně režimem manipulován, aby slepě a v rozporu s lidskou důstojností činil jen to, co je mu výslovně dovoleno nebo příkázáno, a hečnil si nároky na to, co náleží do obsahu jeho lidské podstaty. Jestliže v minulých dnech naši občané chtěli využít příležitosti výročí smrti Jana Palacha, který obětoval svůj život v přesvědčení, že naši občané si uvědomí cenu lidské svobody, pak pokojné uctění památky tohoto mladého milovníka a obránce svobody jen vyjadřuje skutečné smýšlení našeho lidu a jeho touhu po plné svobodě. Jestliže orgány bezpečnosti použily proti těmto projevům svobodmilovných občanů hrubé síly, jednaly nejen proti našemu stávajícímu právnímu řádu, ale i proti lidskosti vůbec. Bezpečnostní orgány tak překročily meze své pravomoci a navíc ohrožily postavení našeho státu vnitřně i zahraničně.

Obracím se proto, pane ministerský předsedo, na Vás jakožto na vrcholného představitele našeho státu a státní exekutivy s naléhavou žádostí, abyste zásáhl svou mocí a usměrnil složky bezpečnosti státu tak, aby se zřekly násilných zásahů do svobodných projevů řádných občanů a poskytly více sluchu oprávněným požadavkům lidu. Odstranění hospodářských nedostatků v naší zemi předpokládá vysokou angažovanost občanů a ta je nemyslitelná bez sociální a právní jistoty a bez zlepšení morálního stavu v zemi. Domnívám se, že jako představitel církve, která už skoro po dvě tisíciletí nabývala v těchto otázkách zkušenosti a seznámila se s mentalitou člověka a národa, mám určitou kompetenci pro vyjádření objektivního stanoviska.

František kardinál Tomášek
arcibiskup pražský

Oba dopisy /z 20.1. - viz č. 2/89 - a z 21.1./ našly velkou odezvu. Otec kardinál dostává stále množství děkovných dopisů z domova i z ciziny.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

DOPIS M. JAKEŠOVI O "NELEGÁLNÍCH CÍRKEVNÍCH STRUKTURÁCH"

Pane generální tajemníku,

V Praze 12. února 1989

s úžasem a trpkostí jsem četl ve Vašem obsáhlém projevu nyní už archeologický stereotyp o nelegálních církevních strukturách, o některých církevních představitelích, kteří znoužívají náboženského citění části věřících občanů proti socialismu.

Přesně v tom duchu jsem byli já osobně označen na jednom ne-
lozavodním shromáždění jakýmsi referentem za ilegální strukturu!
Dovolte, abych takové prohlášení prohlásil za urážku!

Uvažuji o tom, jakým právem a podle jakého myšlení se mně a některým církevním představeným a věřícím, kteří podle Vás nepatří k "naprosté většině věřících, kteří v naprosté většině poctivě přispívají k rozvoji naší společnosti", dostává přídomek a pohánku "nelegální".

Nejsem politik; pro Vás mohu být občan této země. Jako takový cítím podle jazykového užívání a i podle Slovníku spisovné češtiny, že "ilegální" znamená "protizákonný, nezákonný". Ptám se tedy, který zákon jsme porušili? Jsem "legální" jen tehdy, kdy mlčím ke všemu? Vloni prohlásil předseda vlády L. Adamec, že strana a vláda nemají monopol na neomylnost. Když to říkám já, je to ilegality? Podle Všeobecné deklarace lidských práv /OSN 10.XII.1948 čl. 217/III A/ má každý právo na svobodu náboženského, politického a jiného smýšlení /čl. 2/; nikdo nesmí být vystaven útokům na svou čest a pověst /čl. 12/. To naše vláda podepsala, to dotvrdila v Závěrečném aktu konference v Helsinkách /čl. VII/, v Mezinárodních paktech o lidských právech /čl. 120 Sb 1976, čl. 17-19/ a naposledy na konferenci ve Vídni. Své mínění také vyjádřili věřící občané 600 000 podpisy a manifestacemi, které byly brutálně potlačeny.

Domnívám se, že i já jsem nadán rozumem a svědomím, jak vy-
hlašuje Všeobecná deklarace lidských práv /čl. 1/ - a proto usuzu-
ji, že inkriminace, diskriminace a urážky jsou protizákonné, tím spíše, že je penalizuje i náš trestní zákon /§ 193/.

Vyhlašujete, pane generální tajemníku, že proti znoužívání náboženského citění části věřících občanů budete čelit "důsledným uskutečňováním naší politiky vůči církvím a věřícím". Toto důsledné uskutečňování politiky vůči církvím a věřícím známe velmi dobře z období stalinismu. Jak se dnes můžete nadále hlásit k té kouté, nelítostné a nesmyslné politice? Není už dost této nelegálnosti, svévole a bezohlednosti?

Nedávno jsem viděl zde v Praze dva mladé lidi ze Sovětského svazu. Ukazovali mi fotografii kostela, který si mladí během dvou let postavili - a to s pomocí mladých komunistů! To je ovšem jen jeden z mnoha kostelů obnovených či dokonce znovu postavených - je jich už asi tisíc. Je tam náboženské hnutí mládeže, které nikdo nepronásleduje, nezakazuje, neodsuzuje do nelegálních struktur. Jak byli ti dva krásní! Takovou legální politiku uznáváme. Ta, kterou soustavně proti církvím provádíte, jsme nuceni pokládat za nelegální.

Žádám Vás, pane generální tajemníku, abyste i Vy i státní orgány přestali s náboženskou nesnášenlivostí, diskriminací a urážkami a tak nám usnadnili poctivou práci pro naši společnost.

Josef Zvěřina

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

POSELSTVÍ ARCIBISKUPŮM A BISKUPŮM DIECÉZÍ SPOJENÝCH ÚCTOU K
SV. VOJTĚCHOVI

Nejmilejší bratři!

Blíží se milénium mučednické smrti svatého Vojtěcha /23. dubna 1997/. Věřící českých a moravských diecézí se na toto jubileum připravují Desetiletím duchovní obnovy národa.

Význam tohoto pražského biskupa však přesahuje hranice jeho rodné země. Jeho osobnost podstatně souvisí s počátky křesťanské kultury ve všech zemích střední Evropy.

V Maďarsku sv. Vojtěch upevnil ve víře sv. Štěpána, ve Východním Prusku našel svou mučednickou smrt; jeho hrob v Hnězdně se stal základním kamenem prvního polského arcibiskupství a v jistém smyslu i nezávislosti polského státu. Sv. Vojtěch byl ovlivněn řeckým opatem Nílem a přál i slovanské liturgii; proto ve své osobě spojuje kulturu křesťanského Východu i kulturu západní, zejména Německa, kde se vzdělával, Itálie, kde pobýval, a Francie, kam putoval ke hrobům světců. Z uherských klášterů, budovaných pod patronací Vojtěchova druha Radly, směřovaly misijní cesty na Rus. Vládci své doby, zejména císaři, vnukal sv. Vojtěch myšlenku jednoty Evropy na křesťanském základě. Své přesvědčení šířit křesťanství jen pokojnou cestou zpečetil vlastní krví.

Hvězdno, Ostřihom, Magdeburk, Cáchy, Monte Cassino, Praha, Verona, Ravenna, Řím a další města posvěcená životem sv. Vojtěcha či úctou k němu tvoří jakoby pilíře mostu spojujícího celou Evropu. Budujme vytrvale tento most svými modlitbami i jinými projevy naší duchovní vzájemnosti!

Proto Vás, nejmilejší bratři, vyzývám, abychom na cestu k milénium sv. Vojtěcha každoročně o vigílii svátku tohoto světce vytvořili most modliteb. Modleme se za duchovní a mravní obrodu našich národů, za prohlubování duchovní jednoty Evropy, za mír a vzájemné porozumění a za respektování všech lidských práv. Kež sv. Vojtěch, symbol duchovní jednoty národů střední Evropy, která spočívá především v našem společném křesťanském dědictví, se stane patronem našich snah prohlubovat tuto jednotu a budovat civilizaci lásky!

Rovněž Vás prosím, nejmilejší bratři, abyste biskupy, kněze i laiky, kteří zvláště živě chápou osobu sv. Vojtěcha jako výzvu pro naši dobu, povzbudili k myšlence vytvořit kruh přátel sv. Vojtěcha. Posláním kruhu by bylo podporovat službu křesťanům a národům střední Evropy na poli kulturním, výchovném, sociálním a charitativním a vzájemně si sdílet zkušenosti a přispívat k míru a porozumění mezi národy v celé Evropě. Prosím Vás, nejmilejší bratři, abyste s tímto podnětem seznámili své kněze a věřící. Jako nástupce sv. Vojtěcha Vám posílám pozdrav lásky a pokoje.

25. 1. 1989

František kardinál Tomášek
arcibiskup pražský a primas český

Tento dopis byl odeslán představitelům všech míst zmíněných v textu a na vědomí Sv. Otcí, předsedovi Rady evropských biskupských konferencí a předsedovi Pax Christi.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Z PROMLUVY OTCE BISKUPA JAROSLAVA ŠKARVĚDY

163 teologů a teoložek ze Západního Německa, Švýcarska, Rakouska a Holandska vydalo tzv. Kolínské prohlášení "Proti poručnickovství - pro otevřenou katolicitu" /Wider die Entmündigung - gegen eine offene Katholizität/. Tento text sestavilo 14 teologů, které svolal do kavárny Obchodní komory v Kolíně n. R. prof. Hans Küng. Ostatní teoložky a teologové to pak podepsali. Jde o ostrou kritiku sv. Otce, kterému vytýkají tři věci: že při jmenování biskupů prosazuje svou vůli proti přání místní církve; že svévolným výběrem profesorů omezuje teologické bádání a tím snižuje jeho úroveň a že v oblasti kontroly porodnosti znásilňuje svědomí věřících normami, které nejsou zakotveny v Božím zjevení. Jinými slovy: papež zneužívá svou moc, a proto je svatosvatou povinností teologů povstat na obranu Božího lidu.

Čtete-li tyto zprávy v novinách, udělají na vás jistě dojem. Avšak oč vlastně jde? Dovolte mi krátký komentář, který se opírá o mé osobní zkušenosti. Kraje, kde se tato kritika šíří, jsou projevem kríže kráží a mnohé z těch, o nichž se mluví, včetně prof. Künga, znám osobně. Začnu příhodou, která se mi stala na konci minulého roku během exercicií pro naše mladé krajany. Jeden z nich se rozhodl stát se knězem v německé diecézi, kde se jeho rodina usídlila, a proto minulý podzim vstoupil do tamního semináře. Jednou po večeři za mnou přišel s problémem, který ho zřejmě trápil. Při exegézi Nového zákona jim prý jejich profesor dokázal, že příslib primátu sv. Petrovi - ta známá slova: "Ty jsi Petr, skála, a na té skále zbuduji svou církev" - nejsou autentická. Takto formulovaná je ta věta ovšem evidentním nesmyslem a ani jeho profesor ji nemohl tak vyslovit, ale ten chlapec to tak pochopil. Vyložil jsem mu tedy, že jeho profesor mohl mluvit nanejvýš o redakci textu, ale že jde naprosto jistě o slova Pána Ježíše. Ják jinak by přece Šimon přišel ke jménu Petr, které se stalo všeobecně běžným. Ják to, že ho tak nazýval i sv. Jan a že sv. Pavel totéž jméno užívá v aramejském originále Kefas. Nakonec jsem se ovšem milého bohoslovce i zeptal, kdo vlastně ten jejich pan profesor je. Dozvěděl jsem se, že je to pán nadmíru učený, který však prý normálně - toho si ti jeho bohoslovci všimli - nesloužívá msi sv. Ten večer jsem usínal trochu smutně, protože mi začínalo svítat, jak se šíří protiřímský afekt, o němž mluvil nečávně zemřelý teolog Hans Urs von Balthasar. Ano, mezi katolíky německého jazyka je dnes silně vyvinutá antipatie vůči Římu. Začala asi reakcí na zkostrnatělý postoj určitých římských teologů, rozšířila se hysterickou kampaní proti encyklice Humanae vitae a nyní využívá demagogicky polského původu našeho Sv. Otce. Co může takový Polák - uslyšíte občas - říci národu Luthera, Kanta a Hegela, národu velkých teologů a filosofů? U členů menších národů této zeměpisné oblasti je tento komplex ještě výraznější než u Němců samých. Nemí to náhoda, že Küng a Haag jsou Švýcaři a Schillebeeckx je Holanďan. Jako by měli strach, aby nezůstali pozadu za Němci.

Vraťme se však ke zmíněnému protestnímu prohlášení. Jan Pavel II. prý herespektuje vědeckou kvalifikaci profesorů. Je to pravda? Odpovím otázkou. Přejde-li do Říma žádost o schválení nějakého univerzitního profesora, může jí příslušný úřad Sv. stolce jen tak bezes všeho orazítkovat a vrátit, aniž by se přesvědčil, jakou má ten kandidát nejen vědeckou přípravu, ale i hloubku a ducha víry? Předmětem teologie totiž nejsou jen nějaké apísy či nélezy o Bohu, nýbrž Bůh sám. Tedy ne něco, nýbrž Někdo. Boha si nemohu dát pod mikroskop a dívat se na něj tak říkajíc sashora.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Chci-li ho skutečně objevit, musím si kleknout, modlit se a prosit, aby se mi On sám dal poznat. V tom je specifická teologie, které je výkladem víry, a proto s vírou stojí a padá.

Snad to osvětlí toto přirovnání: představme si, že dám zkoumat dopis, který mi napsala moje maminka, nějakému filologovi. Ten bude jistě rozumět každému slovíčku. Snad dokonce i určí, jaké krajové zvláštnosti ten text vykazuje a odkud moje maminka pocházela. Jenže v tom dopise je něco víc. V něm mluví srdce matky k synovi, kterého miluje, a to už ten filolog vystihnout nemůže. K tomu by potřeboval žít s námi, mít ducha naší rodiny. Pro mne každé slovo voní osobními zážitky, připomíná situaci, v níž bylo proneseno, okolnosti, za nichž jsem pochopil jeho význam. Proto tomu dopisu dokonale rozumím, dovedu v něm číst i mezi řádky. Něco podobného platí i o Písmu sv. a vůbec o celé teologii. Je to přece zjevení živého milujícího Boha. Abych ho mohl vykládat, musím senozřejmě prostudovat okolnosti, v nichž bylo proneseno, jazyk, v němž bylo zaznamenáno. To vše je nutné, ale to ještě nestačí. K plnému pochopení Božího zjevení je třeba světla Ducha sv., který se sděluje v modlitbě těm, kdo jsou čisti a pokorní. Pamatuji se, jak jsem jednou stál zde v Římě s Otcem kardinálem Trochtem před výkladní skříní jednoho velkého teologického knihkupectví. Otec kardinál nadšeně prohlížel tituly, které každého teologicky zainteresovaného kněze musely svádět. A pak smutně podotkl: "Ti tady mají tolik knih! My zase máme kříž!" A po chvíli dodal: "Ale ono se i z Kristova kříže dá mnoho naučit." "Paže, Otče kardinále, z Kristova kříže se dá naučit daleko víc než z potištěného papíru, protože v něm mluví samo Boží Slovo, které si ten kříž vyvolilo."

Tento hlubší vhléd jistě nechybí Sv. Otci. Ale nezdá se, že by inspiroval to protestní prohlášení německy mluvících teologů a teoložek. Asi jim nechybějí technické znalosti, obsažené v teologických slovnících. Ale ty samy nestačí, zvláště když jde o výchovu budoucích kněží, kteří mají být svědky ukřižovaného Krista. Nedivíme se tedy Sv. Otci, že jak pro teologické katedry, tak pro biskupské stolce hledá muže nejen učené, nýbrž i plné ducha víry, ducha Božího, že nepřijímá slepě kandidáty, navržené někdy pod vlivem propagandy, organizované právě takovými protestujícími teology, nýbrž že se chce řídit svým vlastním svědomím. Hájí-li ti protestující teologové s takovým zápalem svobodu svědomí, proč ji nechtějí respektovat u Sv. Otce? My se budeme modlit o vychovatele kněží a o pastýře podle Srdce Kristova a budeme volat: "Papeže nám Jana Pavla, Bože, chraň a zachovej!"

Podle VR

STANOVISKO NĚMECKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE KE KOLÍNSKÉMU PROHLÁŠENÍ

Jmenem Německé biskupské konference prohlásil její předseda biskup Kari Lehmann mj.: "Kritika církve a jejích projevů existovala za všech dob a bude tomu tak i v budoucnu. Záleží na tom v jakém duchu a jakými prostředky se rozpory hlásají. "Prohlášení" se zabývá mnoha obtížnými tématy, paušálním vyličením však nedostalo povaze věci. Je vždy problematické, vychází-li se z jednotlivých případů a pouští se do zevšeobecnujících popisů situace. Ještě pochybnější je, používá-li se neurčitých výroků a příslušných jazykových prostředků, hesel a překotných hodnocení. Teologové, kteří

NOTA: la pagina è tagliata in basso anche nel nostro originale.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

JEDNÁNÍ ČSSR - VATIKÁN

Sv. stolec a ČSSR považují zdokonalování vzájemných styků za žádoucí, prohlásil Joaquín Navarro, ředitel tiskové kanceláře Sv. stolce, na závěr pětidenního jednání zástupců obou stran v Římě 20. 1. Ing. Vladimír Janků, náměstek ministra a ředitel Sekretariátu ČSSR pro církevní záležitosti, byl v Římě v době od 16. do 20. ledna a setkal se s mons. Fr. Colasuonnem, apoštolským nunciem se zvláštními úkoly. Navarro prohlásil, že "šlo o oficiální setkání, nýbrž o rozhovory informativního a ujasňovacího rázu". Při rozhovorech ing. Janků mezi jiným vyslovil výhrady k některým pořadům Vatikánského rozhlasu; ze strany Sv. stolce bylo zdůrazněno přání dospět pomocí korektního dialogu a dobré vůle k řešení otázek vzta- hujících se na katolickou církev a zejména na jmenování biskupů.

SETKÁNÍ S VEDOUcíMI CíRKEVNíCH SEKRETARIÁTŮ

Dne 1. února se uskutečnil rozhovor katolických biskupů a ordinářů z Čech, Moravy a Slovenska /bez kardinála Tomáška/ s církevními tajemníky od krajských až po náměstka ministra ing. Janků za přítomnosti činitelů Pacem in terris.

Po referátu o jednání ing. Janků v Římě, jak bylo popsáno v tisku, došlo na dva dopisy otce kardinála Tomáška o policejním násilí na Václavském náměstí v týdnu od 15. ledna. Oficiální po- děání zpochybnil jeden z přítomných poukazem na jiné informace, které má od přímých svědků.

Někteří ordináři vyslovili otevřeně stížnosti na obtíže, kte- ré mají při ustanovování kněží, a na ústrky dětí z věřících rodin ve škole; nahoře se mluví jinak, než se jedná dole. Reprezentanti státu vybědli, aby postižení podávali na příslušná místa stížnos- ti, aby se domohli svých zákonných práv.

JÁHNI 1989

V sobotu 18. února v 9,30 hod. se konalo svěcení jáhnu. Podle diecézí byli vysvěcení:

Arcidiecéze pražská	6	
diecéze královéhradecká	4	světitel O. kard. Tomášek v katedrále
diecéze litoměřická	3	sv. Víta v Praze
diecéze českobudějovická	1	světitel O. biskup A. Liška u sv. Vá-
arcidiecéze olomoucká	16	clava v Olomouci
diecéze brněnská	5	světitel O. biskup J. Lebeda u sv.
		Petra a Pavla v Brně

Sloužit Bohu znamená sloužit člověku. Sloužit člověku, který tak nutně potřebuje pravdu evangelia, Pravdu, která každého osvo- bodí.

Jen Pavel II.

Nezapomínejte na modlitby za tyto a další budoucí kněze!

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

K POVOLENÍ ČINNOSTI APOŠTOLSKÉ CÍRKVE

V denním tisku byla nedávno publikována zpráva, že vláda ČSR povolila činnost Apoštolské církve, která vychází z letničního hnutí. Protože velké část katolíků nemá podrobnější informace, dochází k omylům a k nejistotě v celé věci. Uvedme tedy některé fakta a ujasněme si obsah některých pojmů.

Především není Apoštolská církev v ČSR nově založenou církví v pravém slova smyslu, ale je to ve smyslu zákonů, upravujících u nás vztah mezi církví a státem, nově legalizovaná církev. Její příslušníci u nás žijí od počátku 20. století. Na Slovensku mají již dlouho vlastní církev, v českých zemích žili ve volně pospojovaných společenstvích. Teprve v posledních letech se rozhodli vystupovat a působit jako organizovaná církev ve smyslu našich zákonů.

Jsou církví křesťanskou /uznávají božství Ježíšovo, křest ponořením atd./, opírají se výhradně o autoritu Písma, jsou tedy orientované protestantsky. Důraz kladou na znovuzrození /tedy obrácení dospělého člověka, křest vodou, křest Duchem a život v radikální poslušnosti Boha/, na křest Duchem svatým /vylití Ducha při vzkládání rukou a modlitbě/ a na dary Ducha svatého /charismata ve smyslu 1 Kor 12-14/. Dar modlitby v jazyku zpravidla považují za svědectví o tom, že dotyčný křesťan obdarování Duchem svatým obdržel. Dary prorocké a uzdravovací jsou v jejich křesťanské praxi poměrně dost četné. Teologii mají velmi jednoduchou, bez spekulativních prvků, v zásadě citáty z Písma řazené a vykládané ve světle reformačních principů. Sdílejí ji s podobnými církvemi a skupinami jinde ve světě, od nich mají také skoro všechnu literaturu, kterou používají. Ve výkladu Písma a v zacházení s ním jsou velmi často blízcí fundamentalismu. Velký význam přikládají osobní duchovní zkušenosti /totiž životní zkušenostem s Božím působením/, kterou někdy ne zcela právem zobecnují.

Ve vztahu k jiným církvím se u nich vyskytují dvě pozice: starší, která ostatní církve příliš necení až odmítá a striktně žádá, aby ti, kdo chtějí mít plný život s Ježíšem, ze stávající církve vystoupili a připojili se k nim. Mladší, novější /a asi u nás méně početně zastoupená/, která chce dopomoci k plnějšímu životu z Ducha a jeho darů všem křesťanům; zde jsou naopak křesťané vyzýváni k tomu, aby ve svých církvích zůstali a oživil je.

Z naší strany nebývá nemožné se s nimi modlit, číst Písmo, sdílet duchovní zkušenosti /viz Ekumenický direktář/. Platí také to, co říká Dekret o ekumenismu: "Nesmíme také nechat bez povšimnutí, že cokoli milost Ducha svatého působí v odloučených bratřích, může sloužit i nám k poučení." /U 4/

Výzvy k opuštění vlastní církve je třeba ovšem odmítnout. A je také třeba vědět, že "křest v Duchu svatém", užívání charismat, "zářivé charismata" v katolické církvi existují, organicky včleněna do života církve, a to i u nás. Dodejme ještě, že Vatikánský sekretariát pro jednotu křesťanů organizuje již více než deset let rozhovory mezi katolickou církví a letničními církvemi formou smíšené komise.

Oč toho, co bylo řečeno o Apoštolské církvi, je třeba jasně odlišit "letniční hnutí" v katolické církvi a v jiných církvích /evangelických luterských nebo reformovaných, anglikánské atd./ Právě toto nerozlišení tvoří nejistotu; zmatky jsou někdy i nepěkné insinuace katolíků.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

nejprve

Letniční hnutí se objevuje jako spontánně vzniklý nikým nezaložený jev zhruba na přelomu 19. a 20. stol. nejprve v USA a velmi brzy i v Evropě. Co je podstatou? Objevují se u jednotlivých lidí dary Ducha, které byly dlouho považovány jen za průvodní jev růstu církve apoštolských dob - dar modlitby v jazyku, dary výkladu, prorocství, uzdravení, poznání... Tyto dary se objevují u křesťanů vcelku bezvýznamných, kteří nikterak nevyžadovali, a působí nejprve oživení jejich víry a následně probuzení víry v okolí. Lidé zažívají události v mnohém připomínající Letnice, jak o nich čteme ve Skutcích apoštolů. Postupně poznávají, že si tyto dary a toto prohloubení života z Ducha mohou společně a navzájem v modlitbě vyprošovat a že se mohou pro jejich přijetí disponovat plným přijímáním Slova Božího a odevzdáním života Kristu. Z lidí, kteří mají tuto zkušenost, rostou společenství, sbory, a ty se sdružují v církve. Tyto církve nemají jednotnou organizaci.

V druhé fázi se objevuje totéž ve velkých církvích: luterských, reformovaných, v anglikánské a nakonec /v 60. letech tohoto století/ i v katolické. A opět se charismatické prvky objevují spontánně, jako dar, ne tak, že by je jedna církev předávala druhé.

Když se v 60. letech objevily "letniční prvky" v životě katolíků v USA, nazýval se tento proud v církvi "katolické pentekostální hnutí". Američtí biskupové k němu zaujali /několikrát/ ve svých prohlášeních kladné stanovisko a dostalo se mu také odpovědné pastýřské péče jak ze strany diecézí, tak ze strany některých řádů. Arcibiskup v Mechelen - kardinál Suenens - poznal celý jev v USA osobně a stal se subjektem i "patronem" tohoto Božího díla v církvi. To už se celý proud začal vyskytovat i v Evropě. Pod vlivem kard. Suenense se ustálila i katolická terminologie, která umožňuje odlišení "letničního hnutí" uvnitř církve katolické /tedy neodloučeného, pařícího organicky do života církve/ od samostatných letničních církví. Celý proud se dnes pokud možná nenazývá ani letniční ani pentekostální hnutí, ale "charismatická obnova" nebo "duchovní obnova obce", a to, co letniční nazývají "křest Duchem svatým", se u nás pro zabránění omylům nazývá "/nové, další/ vylití Ducha svatého".

Charismatická obnova existuje prakticky ve všech oblastech katolické církve. /Ale také v protestantských církvích na celém světě./ A prakticky všude se o ni biskupské konference starají jak pastoračně, tak teologicky. Existuje dnes již dlouhá řada prohlášení biskupských konferencí, které tuto obnovu vítají a komentují. Rovněž jsou známa prohlášení papežů, Pavla VI. a Jana Pavla II., která jsou pro obnovu povzbuzením.

Shrňme tedy: existují letniční /pentekostální/ církve jako součást celého spektra protestantských církví, a jednou z nich je i apoštolská církev v ČR. A existuje charismatická obnova v katolické církvi /nazývaná někdy nepřesně letniční hnutí/, což je něco odlišného: není to samostatný útvar, jako bylo biblické či liturgické hnutí v době před koncilem. Zavedením hojnějšího užívání bible a obnovou liturgie v katolické církvi se obě tato hnutí stala zbytečnými. Právě tak lidé žijící obnovu doufají, že rozšíření plného života z Ducha svatého a jeho darů /charismat/ v katolické církvi, jejich včleněním do práce církve, se stanou charismatická obnova nadbytečnou.

Zkušenosti od nás a ze světa zatím dost jasně ukazují, že pluralita spiritualit, bohatý svátostný život a dlouhá a bohatá

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

tradice duchovního života a duchovního vedení v katolické církvi jsou optimálním prostředím pro všechno to, co charismatická obnova přináší.

Prudens

TELEGRAM Z ARMÉNIE

Pravoslavný arménský patriarcha Catholikos Vasken I. z Ečmiazin ASSR poslal mi francouzský telegram který uvádím v českém překladě:

"Z plna srdce Vám děkujeme za Váš vřelý soustrastný dopis, který nás hluboce dojal a potěšil v naší bolesti. Sbírku, kterou církev u Vás z Vašeho podnětu, Eminence, zorganizovala jako pomoc pro naše postižené, velmi ocenujeme. Je důkazem křesťanské lásky a také projevem sympatie k církvi našeho národa.

Kéž Vám to Pán oplatí, zahrne Vás svou přízní a sesle v hojnosti své dary, abyste mohl ještě dlouho úspěšně pokračovat ve svém apoštolském díle a pro blaho Vaší otcovské péči svěřených věřících.

V bratrské lásce v Kristu oddaný Catholikos Vasken I."

NOVÉNA PŘED SVÁTKEM SV. KLEMENTA M. HOFBAUERA

Hlavní oslavy světců tohoto roku se budou konat, jak už bylo oznámeno, v souvislosti s výročí jejich svatořečení, tj. oslava sv. Klementa Hofbauera 20. 5. v Brně a 21. 5. v Tasovcích a Louce u Znojma a sv. Jana Neumanna 17. 6. v Českých Budějovicích a 18. 6. v Pražaticích. Je však vhodné též patřičně připomenout i den liturgické památky obou světců.

Doporučujeme před svátkem sv. Klementa Hofbauera, ve dnech 6. - 14. března, uspořádat ve farnostech novénu, devět rozjímání na Kredo /zaměřeno k tématu roku, Víra v moderním světě/.

Oboje z oběžníku pražského arcibiskupství 2/89.

SV. KLEMENT MARIA HOFBAUER, OTTEL SV. JOSEFA

Světec založil ve Varšavě sirotčinec. V roce 1806 nastala taková drahota, že někdo se musel silně omezit, pokud šlo o živobytí. Almužny dosud plynoucí tomuto ústavu byly tak skrovné, že nakonec byly vyčerpány všechny zásoby.

V této veliké nouzi se svatý Klement vrhl v kostele před oltář svatého Josefa a upěnlivě prosil o pomoc. Zatímco se modlil, objevili se před vráty sirotčince neznámí lidé, složili tam zásoby potravin a ihned zase odešli. Zásoba pak vystačila tak dlouho, že všeobecná nouze nepřestala.

Naše víra není nikdy slabá, pokud ji uznáváme a přijímáme jako dar silné ruky Boží.

M.A.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

DOKLAD TAJEMNÍKU ÚV ČSL DR. ANDRŠOVI

JUDr. Josef Andrš, tajemník ÚV ČSL
Revoluční 5
Praha 1

Pane tajemníku,

Velice mne překvapil Váš postoj k událostem posledních dnů. Je to pravda, že souhlasíte se zákroky - velice brutálními a krutými zákroky - státní bezpečnosti proti pokojným neozbrojeným davům, v nichž stojí lidé, kteří by si rádi ujasnili, ke které politické straně v našem národě se mohou přidat, od které strany mohou očekávat ochranu a podporu ve svém tápání?

Takhle jste se tedy vyjádřil.

Je vůbec možné, že se v našem státě nenajde žádný přední činitel politické příslušnosti, který by se postavil na ochranu svého vlastního srdce, žádný lékař, který by pomohl funkci krvácející komory srdce Evropy? Kam jsme se to všichni zadívali, v čem jsme se zhlídli, když nedokážeme objektivně posoudit situaci, které jsou na celém světě prostě normální?

Přece nechcete mít ve své vlasti stádo, které řekne a udělá jen to, co už řekli nebo udělali jiní. Proč se nemůže člověk svobodně zastat nebo i nesouhlasit tam, kde je nesouhlas přímo na místě.

Pane tajemníku, zradil jste tisíce lidí, i mne, především tím, že jste se takto vyjádřil právě nyní, kdy se jako jediný člověk, člověk ryzího srdce a charakteru, mírumilovný, obětavý a odvážný pražský arcibiskup kardinál František Tomášek postavil za národ, za ochranu a podporu všech křesťanů, tedy i Vás. Takhle jste se odmítl za důvěru mnohých.

Protože pracuji v inzerci LD, je mou povinností vyslechnout demagogické kritizující i urážlivé slova na hlavu vedení LD - novin. I to, co se může v textech inzerátů otisknout např. v RP, ve Sv, Slově i jiných novinách, se LD stále bojí a vyčkává, až k tomu dostane pozhlednutí od vyšší moci. A to jde většinou o slovíčkaření - hloupé slovíčkaření, které naprosto vůbec nemůže ovlivnit politickou příslušnost. V čem to všechno vězí, o co vám jde, v čem, kteří udělujete moc nad svými lidmi pouze silou silnějšího, to jest ozbrojeného?

Mám zoufalý odpor k násilí, k brutalitě, strašně se bojím! A vy necháváte lidi krutě mlátit obuškama, polívat z vodních děl /šim se ničí ta krásná místa nádherné Prahy?/, vjíždět do nich auty - kdo sedí za volantem takového vozu? Jak je možné, že se bojíte ozvat protestem k tak brutálnímu zacházení s d e t m i !! Sama mám čtyři děti, vychovávám je čestně, trestám podle svého uvážení - ale přece jim nebudu zavazovat oči! A zavírat uši!

Odmítám teror, odmítám brutalitu, odmítám jakoukoliv politickou příslušnost v tomto státě!

Proto vracím členskou legitimaci ČSL.

Je mi nevýslovně smutno.

V Praze 25. ledna 1989.

Luďmila Borská
Juarezova 12, Praha 6

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

JESTĚ O SKL NA PŘÁNÍ ČTENÁŘŮ

PhDr. Radomír Malý
Augustin Navrátil

František Záleský
Pavel Záleský

Bratři!

Dovoláváme se Vašich opakovaných tvrzení, že celý projekt SKL je v přípravném stadiu, otevřený diskusi a potřebným úpravám. Jsme přesvědčeni, že sama myšlenka laické aktivity je správná a naléhavá, že by každý křesťan měl neprodleně přijmout svůj podíl odpovědnosti v církvi i v celé společnosti - a tam, kde řádná církevní struktury chybějí nebo nemohou fungovat, i mimořádnou odpovědnost navíc.

Zvýšená odpovědnost laiků za osudy církve v těchto těžkých dobách však vyžaduje také zvýšenou bdělost vůči církevním tradicím a ustanovením církevního práva. Za okolností, které kodex kanonického práva vlastně ani nepředpokládá - např. dlouhodobé absence biskupů, biskupské konference, ba i řádných administrátorů diecézí - nelze zajisté ani jednotlivé ustanovení kodexu vykládat příliš puntičkářsky a doslovně, o to úzkostlivěji by však mělo být dbáno ducha katolicity, nedělitelnosti oficiálního i neoficiálního působení církve, posvátnosti kněžské služby, byť se odehrává v okovech a v zajetí.

Při celostátní působnosti by SKL mohlo zahájit vlastní činnost až po schválení biskupskou konferencí /CIC c.312,2^o/, přičemž schválení předpokládá stanovy /c.299,§3/. Tedy: i z hlediska církevního práva je zatím třeba chápat sdružení jako provizorium a věnovat se jeho přípravě, tj. prodiskutovat poslání, stanovy, práva členů atd. Dle c.318,§1 by již v této fázi bylo vhodné požádat o ustanovení církevního komisaře. S vyhlídkou na doporučené farní rady je žádoucí maximální spolupráce s duchovními správci farností vzhledem k jejich právům při ustavení a činnosti farních rad /c.536/. Tedy: přípravné práce ve farnostech v maximální míře sledovat s kněžími.

Každá aktivita v církvi by měla být řádně připravená, uvážena a prodiskutována - to nám u SKL výrazně chybí. Buď-li nám poskytnuta možnost, rádi bychom doplnili jeho program řadou pozitivních momentů. Zde se však omezíme jen na nejzávažnější úvahy proti předloženému návrhu:

1/ Za první a zásadní kámen úrazu pokládáme názor Pákojga zemi v zjevné reakci na zakázané kněžské sdružení PIT. Je nešťastný, protože naším úkolem je hlásat evangelium, ne se vymezovat negativně a ironicky. Církevně-politicky je pak závažný: šest let propagujeme právoplatné vatikánské rozhodnutí, že kněžím není z formálních důvodů dovoleno spolupracovat s organizací tohoto typu. A nyní zakládáme takovou organizaci, a to s deklarovaným cílem dosáhnout maximální spolupráce s kněžstvem. Přiznáváme tím snad, že vatikánské důvody jsou pouhou záminkou?

2/ Mírový "punc" SKL se nám sám o sobě jeví jako načbytečný a účelový - skutečný postoj Kristův má jiná pravidla. Konkrétní díkce je pak bez odstupu převzata z oficiální propagandy. Nemůžeme-li světu opravdu nabídnout Kristův pokoj, snad bychom aspoň aspoň-li lhát!

3/ Také závazek pomáhat při praktickém uskutečňování Desetiletí duchovní obnovy národa je ukvapený bez předběžných kontaktů

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

s oficiální biskupskou komisí /biskup Liška/, v níž působí i moravští zástupci.

4/ Bod 12, striktně vymezující členství SKL pro laiky starší 18 let, je v programu sdružení formálně nevhodný a mohl by v budoucnu způsobit nemalé obtíže. Nejen pro vyloučení mládeže, o níž nám především běží. Ale také - a především - pro svůj kádrově denunčiatní charakter: jak si zde mají počínat tajní kněží a řeholníci?

5/ Chápeme tíživou situaci církve v obou moravských diecézích a potřebu řešit tuto situaci třeba improvizovaně a nad rámec kanonického práva. Nicméně v propagandě SKL v Čechách a na Slovensku bez spolupráce s tamními řádnými i mimořádnými církevními strukturami spatřujeme nebezpečnou svévoli.

Michaela Freiová
Dr. Bohumil Svoboda
Jiří Kaplan

Dr. Jos. Plocek
Dr. Václav Benda
Václav Malý

Otec kardinál vlastnoručně dopsal tato slova:

Podpořil jsem a podporuji iniciativu laiků v Církvi. Uvedené výhrady však pokládám za tak závažné, že důrazně žádám iniciátory SKL, aby pozastavili svou organizační a propagační činnost, dokud se tyto problémy nepodaří uspokojivě a v katolické jednotě celé Církve vyřešit.

V Praze 30. prosince 1988

Frant. kard. Tomášek

KŘESŤANSKÁ POMOC U NÁS

Kardinál Tomášek vyzval k pomoci postižené Arménii. Přestože se katolíci účastnili akce pro Arménii s ostatními občany, sbírky v diecézích vynesly dodnes už několik miliónů, které mají být nabídnuty, jak se proslýchá, jako bratrská pomoc hlavě arménské církve Vaskenu I. Mezi katolíky je také zájem o osobní nasazení ve formě brigády. Řešit tyto úkoly dal Otec kardinál na starost Výboru křesťanské pomoci, takže příslušné dotazy a podněty je možné posílat na jeho adresu /Hradčanské nám. 16, 119 02 Praha 1 /arcibiskupský palác/.

Probuzená láska k bližním vyvolala otázky, zdali se zase rozvine normální starost o chudé, nemocné a jiné potřebné také v našich farnostech, jak to je bez přerušení normální v jiných církvích. Že i to by měl mít na starosti VKP, dá se vyrozumět ze slov kardinálova dopisu, že Arménie je jeho prvním úkolem. Takže je na čase otevřít oči a začít vidět kolem sebe "nejmenší bratry" a uvažovat společně, jak jim prokazovat lásku.

"MILOSRDENSTVÍ" V SOVĚTSKÉM SVAZU

Nedávno byl v sovětské televizi promítán pořad o charitativním hnutí, nazvaném "Milosrdenství", které před rokem podnítil spisovatel Daniil Granin. V říjnu 1988 bylo povoleno jako organizace a jeho předsedou se stal světově známý oční chirurg prof. Pilatov. V televizi vystupovali pravoslavní duchovní a rovněž katolický kněz.

Jak jste šťastni, vy mladí, že máte čas konat dobro! Můžete vykonat dobro, které jsem neudělal já.

sv. Filip Nerý

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA BŘEZEN

Všeobecný úmysl: Za oběti válek a násilí, zvláště na Blízkém východě a v zemích jižní Afriky.

TABGHA - JEDINÉ MÍSTO V CELE ZEMI

Utopie nebo nedostupný sen tváří v tvář současné politické situaci v Izraeli a obsazených oblastech? V Tabgha, malé osadě u Genezaretského jezera, biblického místa velkého nasycení, vznikl r. 1982 klášterní kostel, který vybudoval Kolínský stavitel a posvětil kard. Höffner. Vzniklo tu opevněné "štanové městečko" asi pro sto osob. Mezi palmami, kvetoucími keři a cestami upravenými pro invalidní vozíky panuje čilý ruch: Hrají si tu děti z Betléma, arabští mladíci, z nichž někteří na vozíku, zpívají písně při bubínku a kytaře, poutníci diskutují se židovskými hosty. Tabgha je také jediné místo u jezera, které invalidům dovoluje dostat se až do vody. Je tu jakýsi bazén, v němž je nadržována teplá voda z blízkého pramene a jehož hloubka a mírné proudění je ideální pro terapii postižených.

Jednoduché ubytování v Tabgha bylo určeno především pro skupiny duševně a tělesně postižených, slepých dětí z domovů, jimž je umožňován bezplatný pobyt a, je-li nutno, i doprava. Pro silně tělesně postižené hosty z nemocnice sv. Vincence de Paul je k dispozici starý dům. Kromě toho mohou v Tabgha nalézt přístřeší i mladí poutníci, kteří se účastní života v klášteře nebo prostě by rádi strávili nějaký čas v tichu a rozjímání. Pestré aložení - sircotci z SOS vesničky v Betléme, postižení z nemocnice sv. Vincence de Paul, kterou vedou Charity Sisters v Jeruzalémě, chlapec z Hebronu, střediška palestinského povstání - osazenstvo je vzor toho, co vybudovali mniši benediktinského kláštera jako "pobočku" mnišského společenství Dormitio na hoře Sion v Jeruzalémě spolu s manželi Roelofsenovými z kolínského biskupství jako rozvojový projekt. Je to místo, kde se setkávají poutníci a invalidé, křesťané, židé a mohamedáni, kde může v malém měřítku začít uzdravení.

Tabgha je projekt pro nejubožejší zemi, pro postižené. Často jsou umístováni v různých domech, "protože v židovské komunitě medánské společnosti Izraele pro ně není místo". "Invalidé stojí stranou společnosti, nemají žádnou cenu, jsou odmítáni." Asi 80% všech domovů je v péči křesťanů, většinou řeholníků ze všech koutů světa.

Od února 1988 má práce s postiženými v Tabgha další těžiště: Pravidelně jsou tu hosty "Intifada", zranění z palestinského povstání /Intifada/. Tabgha budí rozruch: Zástupci jiných církevních zařízení různých vyznání a národností navštěvují "vzorový projekt". Důležitější však jsou malé krůčky v zemi samé. Vážnost, již se těší opatství Dormitio, umožnila spontánní pomoc židovských terapeutů při práci s těžce zraněnými; jediný židovský odborník na protézy - ortodoxní žid - přišel z Haify do Tabgha pomáhat. Johannés Roelofsen formuluje důvod této angažovanosti vyžadující veškerou sílu: "Jestliže po několika dnech židovští postižení a arabští zranění mohou u táboráku společně slavit, jestliže děti z domovů, postižení a zranění někdy zakusí trochu "míru", rostě přes zoufalou politickou situaci důvěra a nová naděje."

Podle Ch. S. /T E 4/89/

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Misionární úmysl: Aby svatořečení naší blahoslavené Anežky bylo mocným podnětem k prohloubení náboženského života v naší vlasti.

K SVÁTKU BLAHOSLAVENÉ ANEŽKY V ROCE 1989

Vyzývám všechny duchovní správce, aby při příležitosti letošního svátku bl. Anežky připomněli věřícím potřebu nadále se vytrvale modlit za svatořečení bl. Anežky a vzpomněli též na duchovní užitek, který nám přinesl Rok bl. Anežky. Jednotlivé roky Desetiletí duchovní obnovy nejsou přechodné kampaně, nýbrž duchovní impulsy, které mají trvale obohacovat náš život na prahu nového tisíciletí. Proto zejména o svátcích našich světců v průběhu liturgického roku si budeme v rámci desetileté přípravy na svatovojtěšské milénium klást otázku, nakolik opravdu žijeme z toho, co nám přinesly už uplynulé roky.

Připomeňme si tedy o letošním svátku bl. Anežky události v životě naší církve v minulém, jí věnovaném roce: nověnu k bl. Anežce, národní pouti do pražské katedrály, podzimní ekumenický Týden modliteb za všechny, kteří slouží nemocným a trpícím, i poutě a modlitební setkání místního významu. Rok bl. Anežky zanechal i určitou světlou stopu v naší duchovní kultuře - péčí významných umělců i nadšených amatérů vznikla nová hudební, výtvarná, literární i dramatická díla, inspirovaná osobností bl. Anežky. Rok služby životu měl podle Anežčina příkladu probudit naši odpovědnost za Boží život v duších lidí i za rozvoj lidského života, za obranu života od početí až do smrti a za službu trpícím. Každý z nás se měl ptát svého svědomí, nakolik na tyto podněty svým životem odpovídal. Též nás iniciativy mladých, kteří se věnují službě nemocným, starým a opuštěným lidem. Také velkorysost a obětavost, s níž naši věřící odpovídali na potřeby postižených zemětřesením v Arménii, můžeme jistě alespoň zčásti chápat jako plod roku věnovaného službě trpícím. V této a podobné práci bude také pokračovat Výbor občanské pomoci při pražském arcibiskupství. Kéž na přímluvu bl. Anežky stále v nás roste ochota sloužit životu Božímu v duších i všestrannému rozvoji života na zemi!

V současné době je už v závěru jednání o svatořečení naší bl. Anežky České. Je nám velice milá skutečnost, že probíhá jednání o svatořečení také naší bl. Zdislavy z Lemberka.

Již blízké svatořečení naší bl. Anežky České bude novou velkou výzvou zvláště k osobám Bohu zvláštními sliby již zasvěceným, aby ještě s větší věrností a radostí ve svém zasvěcení pokračovaly. Zároveň to bude výzva ke všem křesťanům, aby svou věrností Kristu a jeho Církvi vydávali svědectví o Božím království. Je to království pravdy a života, svatosti a milosti, spravedlnosti, lásky a pokoje. I současné jednání o svatořečení manželky a matky bl. Zdislavy z Lemberka naplňuje nás další velkou radostí. Jejím prohlášením za svatou zasáhá jeho velký vzor a výzva pro dívky a ženy žijící v povolání civilním, aby tímto způsobem velkou výzvu Kristovu "Vy jste světlo světa, vy jste sůl země!" naplnily.

František kardinál Tomášek
arcibiskup pražský a primas český

Z sbírníku pražského arcibiskupství 2/89

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Z INTERVIEW S KARD. A. CASAROLIM O VÝCHODNÍ POLITICE

R.: Vaše Eminence, co to je vatikánská "ostpolitik"?

Agostiño Casaroli: Nazývána je jednoduše politika, ale v ten významu, který umožňuje použití tohoto výrazu pro činnost Apoštolského stolce, činnost charakteru čistě náboženského a církevního. Papež Jan XXIII. a jeho nástupci se velmi znepokojovali stavem církve v komunistických zemích. Takový byl vždy směr této činnosti nazývané "politika", neboť to je velmi pohodlné označení. Vyplývá z toho ostpolitik, ale byla a je to péče o charakter výlučně náboženský, neboť náboženská situace v těch zemích a zejména situace církve vzbuzuje nemálo obav. A hledání cesty nápravy této situace cestou kontaktů s vládami těch států bylo tedy přáním, jež se přirozeně zrodilo v duši papežově.

R.: Takže ostpolitika byla vytvořena za papeže Jana XXIII.

C.: Domnívám se - nedávno jsem to všeobecně připomněl na vzpomínkových obřadech za kardinála Tardiniho - že sám Pius XII., který měl povahu diplomata, předvídal jako normální, ačkoliv o tom nikdy nehovořil, že po období tuhého napětí musí nastat chvíle menšího napětí, ne-li přímo uvolnění. Pius XII. byl papežem v období ztížených bojů; s ohledem na to bylo zapotřebí jasné potvrzení zásad, a tedy odsouzení určitých situací, které se vytvářely. Bylo jasné, že papeži Pacellimu bude zatěžko - třeba prostřednictvím jiných osob - vyjednávat s režimy, proti kterým rozhodně vystupoval. Soudím však, že nevylučoval, že v určitém momentu to průběh historie změní. V každém případě se za Pia XII. neudínilo nic.

R.: Čili vše se začalo s Janem XXIII.

C.: Jan XXIII. se v této oblasti projevil jako velké překvapení. Jistý maďarský ministr, s nímž jsem v počátcích jednal, mi řekl: "Milujeme toho papeže, poněvadž cítíme, že i on nás miluje a pokládá nás za lidi." "Jak to?" zeptal jsem se ho překvapeně. "Ano, ano," řekl ten ministr, "pro jiné jsme pouze komunisté; on nás považuje za lidi." To ilustruje psychologický vliv papeže Jana. V komunistických zemích vycítili jeho záměry. A soudím, že to nebyla pouze taktika, když mu projevovali tolik náklonnosti a úcty. Nejednou jsem si povšiml, že některé delegace z Východu, které přijíždějí do Říma, navštěvovaly zcela soukromě a bez propagandy hrob papeže Jana.

R.: Byl to vatikánský koncil, který přiměl papeže Roncalliho ke kontaktům s Východem. Chtěl, aby v Římě byli přítomní pozdravovatelé ruské pravoslavné církve a proto vyslal mons. Willibrodus, dnešního kardinála, aby jednal v Moskvě s patriarchátem. Toužil, aby přijeli katoličtí biskupové ze sovětských pobaltských republik a z jiných komunistických států, a uložil tehdejšímu apoštolskému nunciovi v Turecku, Francescu Lardonegovi, aby se kontaktoval se sovětským velvyslancem v Ankaře a s jiným velvyslancem východních zemí. Lardonegova činnost byla korunována úspěchem.

C.: Ano, rozebral jste když tyto první kontakty v jistém ohledu ve vašem časopise. Ale byly i jiné činnosti, které je třeba vzít v úvahu. Myslím si např., že stále je ještě obtížné upřít, do jaké míry byla činnost papeže Jana určující nebo alespoň podstatná v raketové krizi na Kubě. V knížce "Nepravděpodobná trojice" /papež Jan, Chruščov, Kennedy/ její autor Norman Cousins připisuje papežově činnosti velký význam, ale není schopen vyjádřit, jak tomu

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

bylo ve skutečnosti. Nepochybně však intervence Sv. Otce přinejmenším se alespoň trochu přičinila o nalezení východiska pro obě strany, řekněme, že oběma protivníkům umožnila uchovat si tvář.

R.: Papežova intervence byl pouze ten veřejný projev, nebo bylo ještě něco jiného?

C.: Historie oněch dní nebyla ještě popsána. Projev měl svou váhu, svůj význam, ale mimo to přímo nebo nepřímo nelze vyloučit cokoliv mimo to, něco jiného.

R.: Kdy tedy papež Jan pocítil možnost nové ostopolitiky?

C.: Jan XXIII. získal dojem, že bude možno začít něco dělat, když kard. König, vídeňský arcibiskup, mohl se vydat do Budapešti a poprvé se setkat s kard. Mindszenty, který se schoval na vyslanectví USA po událostech r. 1956. Podstatná možnost se ukázala též ve vztahu k mons. Beranovi, pražskému arcibiskupovi, drženému v domácím vězení komunistickým režimem. Událo se to v dubnu 1963. Přijel jsem do Vídně jako šéf delegace Apoštolského stolce na konferenci OSN o konzulárním právu. A právě tam jsem obdržel jednoho dne papežův pokyn, abych odjel do Budapešti a později do Prahy. Byl jsem tehdy podsekretářem pro mimořádné záležitosti církve. Nikdy jsem se Východem speciálně nezabýval. Byl konec dubna. Zdá se mi, že kard. König odjel do Budapešti 18. dubna. Já jsem se tam odebral 3. května. Sám.

R.: A ke komu jste šel?

C.: Šel jsem k členu maďarské vlády, který se zabýval církevními záležitostmi, a byl jsem hostem této vlády. Zdržel jsem se tam tři dny. Setkal jsem se s kard. Mindszenty, hovořil jsem s vysoce postavenými úředníky, připravoval jsem cosi jako plán práce.

R.: Jaký dojem udělal na Vaši Eminenci Mindszenty?

C.: Kardinál byl v americkém vyslanectví v Budapešti /nebylo to ještě velvyslanectví/ řízeném chargé d'affaires. Nebyl to katolík, ale měl mnoho uznání a dokonce úcty ke kardinálovi, který po pravdě řečeno byl hostem z politického hlediska dosti obtížným. Chargé d'affaires bydlel ve své rezidenci, Mindszenty se naopak nalézal přímo na vyslanectví. Obýval, nýl, služební byt. Byl tam od konce r. 1956. Setkal jsem se s ním okamžitě. Vyslanectví stálo na něm. Svobody, což dle kardinálova názoru bylo vrcholem ironie. Byl tam sedm let a nikdy nevycházel. Měl k dispozici pouze malé nádvoří, ani ne zahrádku, kde se mohl trochu procházet. Jedl tam to, co mohl, zvláště když na vyslanectví byly pouze kanceláře. O nákup se staral samozřejmě chargé d'affaires. Kardinál trávil čas čtením, psaním, a poslechem rádia. Měl ohromnou sbírku článků a tiskových zpráv. Pamatuji se, že mi řekl: "Nejlépe informovanou osobou o maďarské situaci jsem já."

R.: Po Budapešti jste se vydal do Prahy.

C.: Ano, vrátil jsem se do Vídně a 9. května jsem odjel do hlavního města Československa. Tam jsem se zdržel tři dny, setkal jsem se s úředníky úřadu pro církevní záležitosti. Vrátil jsem se do Vídně a později do Říma. Ve Vatikánu jsem byl 16. května. Papež Jan měl již jen krok od smrti /zemřel 3. června/. Přijal mě okamžitě a hovořil se mnou přes dvě hodiny ve svém soukromém bytě. Zajímal se o všechno. Pamatuji se, že jeho blízcí měli velké obavy, abych ho neunavoval, ale on si snad do konce neuvědomoval svůj zdravotní stav. Jednou se ozvalo zaklepání na dveře, pak po-

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

druhé. Zaznamenal jsem u něho výraz netrpělivosti, jediný, jaký jsem kdy u něho viděl. Řekl: "Zapokojují se, ale když jsou na věci, stejně nemohu nic říci." V každém případě mě doprovodil ke dveřím a na rozloučenou řekl: "Netřeba spěchat. Vše musí dozrát. Pro tuto chvíli postupujme takto dále, zachovejme dobrou vůli a naději." V těchto věcech nedával najevo netrpělivost. Chápal, že to jsou problémy, které si vyžádají hodně času. A to byl toprve začátek.

R.: A potom?

C.: Pak jsem pravidelně jezdil do Budapešti a do Prahy a zachovával co možná největší diskrétnost a utajení. Pokud jde o Maďarsko, pak r. 1964 jsme se dopracovali "závažného dokumentu", který nebyl veřejně publikován, je v archivu, ale je uplatňován v praxi. Došlo též k dohodě ve věci maďarského církevního ústavu v Římě, která byla uveřejněna, a k jiné týkající se biskupské přísahy. Dlouhý dokument nebyl zveřejněn, týkal se různých věcí, mj. ověření jmenování biskupů. Není to dohoda v plném slova smyslu, ale dokument považovaný za závazný maďarskou vládou i Apoštolským stolcem.

R.: Maďarsko bylo vždy jednou z nejvíce "přátelsky" Vatikánu nakloněných zemí východní Evropy. Též dnes jako první oficiálně pozvali papeže. V praxi by to mohlo znamenat otevření hranic Východu papeži. Začíná se od Budapešti, ale později bude možno navštívit Moskvu a snad i Prahu, která vždy zaujímala velmi tvrdé stanovisko ve vztahu k Apoštolskému stolci. Též tehdy na počátku vatikánské ostopolitiky, jak se mi zdá, v Československu byla věc o něco komplikovanější.

C.: Ano, postup byl o mnoho pomalejší. Byl problém biskupů. Na Slovensku byly ještě některé diecéze obsazené, jiné byly vakantní a kapitulními vikáři. V Čechách a na Moravě nebyl naopak žádný titulární biskup, jen kapitulní vikáři. Mons. Tomášek, dneš kardínál a pražský arcibiskup, byl vysvěcen na biskupa, ale měl souhlas k administrování pouze v jedné farnosti v olomoucké arcidiecézi. Jiní žijící biskupové nemohli vykonávat své funkce. Týkalo se to zejména Berana, pražského arcibiskupa, který byl umístěn v palác doně, který nesměl opouštět. Nejnaléhavější věcí byl pak úprava situace ve všech diecích. Začali jsme pracovat v tom směru a současně nezapomínali na jiné problémy: svoboda církve, svoboda vyznání, katechizace, duchovenstvo. Od té doby se ustálil podobně jako ve vztahu s jinými zeměmi systém kontaktů, který trvá dodnes: jednou delegace Apoštolského stolce jede do Prahy, jednou tamější delegace přijíždí do Říma.

R.: A byly nějaké výsledky?

C.: První výsledky se týkaly pražské arcidiecéze. Pavel VI. rozhodl jmenovat Berana kardínálem a v tu chvíli se situace stala delikátní. V Praze jsem se setkal s Beranem. To on přijel ze mnou do mého hotelu. Z různých důvodů, abych se omezil na mluvení, zformuloval jsem písemně to, co jsem se ho chtěl zeptat. Pověděl jsem mu ve zkratce toto: "Touží Vaše Eminence přijet do Říma, a čímž by vláda byla ochotna souhlasit, nebo chcete zůstat zde? V čem je rozdíl? Jestliže, Eminence, zůstanete zde, pak samozřejmě jako symbol. Pokud však přijedete do Říma, je vláda ochotna souhlasit s tím, aby se mons. Tomášek stal apoštolským administrátorem arcidiecéze." Vzpomínám si, že tehdy pražskou arcidiecézi řídil kapitulní vikář, který na mne udělal dost nepříznivý dojem: dobře oblečený a dobře živený muž, který, jak se zdá, nezabýval se příliš situací diecéze a jejím řízením. Přinejmenším to tak vypadalo. Beran sedící naproti mně byl zaražený; rozhodoval se a pak pro dobro

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

diecéze se rozhodl souhlasit s eventuálním odjezdem do Říma. Vždy byl přesvědčen, že vláda mu ponechá otevřenou cestu k návratu, proto později on sám nebo jiní jeho jménem si stěžovali, že byl podveden. Hovořil jsem s ním a on mi řekl, že v žádném případě ten podvod nepřipisuje Apoštolskému stolci. My jsme konečně věděli dobře, že když přijede do Říma, bylo by to důkazem neobyčejného optimismu myslet na jeho návrat jakožto pražského arcibiskupa.

R.: Vaše Eminence, potkal jste oba ty kardinály, Mindszentyho a Berana, dva slavné protivníky komunistických režimů. V čem se sobě podobali a v čem lišili?

C.: To byly velmi rozdílné temperameny. Pokud šlo o Mindszentyho, svou roli hrál též aspekt říkové státní. Dla ústavy staré monarchie pokládal se oprávněně za hlavu státu v nepřítomnosti krále nebo regenta. O tom byl absolutně a upřímně přesvědčen. Byl mimoto chrovně temperamentní. Z toho pohledu se ni Beran zdál mnohem umírněnější, ačkoli též on uměl být tvrdý, bylo-li to nezbytné. Říkal: "Vláda zapomíná, že se jmenuji Beran." Avšak snahy z pohledu náboženského nebyly totožné se snahami politickými. Mindszenty nechtěl odejít z Maďarska. Nakonec souhlasil s opuštěním amerického vyslanectví v Budapešti, přijel do Říma, setkal se s papežem, našel odjel do Vídně. Velký nozek, ale zničený protiklady. Mrušel: "Ego debuisse mori in Hungaria." Ale posledním jeho obdobím jsem se bezprostředně nezabýval.

La Repubblica 2. 9. 1988, přetištěno v polském FORUM č. 43 z 7.10.88

Z P R Á V Y

V a t i k á n

Apoštolská exhortace Jana Pavla II. "Christifideles laici", jejíž námětem jsou závěry minulého biskupského synodu o povolání a poslání laiků v církvi a ve světě, byla zveřejněna 30. ledna 1988. Dokument je rozdělen do 5 kapitol. První pojednává o důstojnosti laických věřících v církvi a o jejich povolání ke svatosti, druhé o jejich účasti na životě církve jako společenství, o jejich službách, úkolech a zodpovědnosti. Obsahem třetí kapitoly je spolupráce laiků za misijní poslání církve ve světě a nové evangelizační metody. Čtvrtá kapitola se zabývá růzností jejich přínosů, jiniž mohou přispívat universální církvi, pátá je věnována výchově a formaci laiků. Dokument končí misijní výzvou všem členům církve a modlitbou k Panně Marii.

Za "Krajně závažnou rebelii" proti učitelckému úřadu nazval Vatikán počinání katolických universit, které manželské dvojicím doporučují umělé oplodnění. Rozhodnutí klinik některých katolických universit provádět za určitých předpokladů oplodnění in vitro, ačkoli bylo výslovně zakázáno instrukcí Kongregace pro nauku vydanou v červnu 1987 "O respektování lidského života a důstojnosti plodu", je "krajně závažné", praví se v příspěvku vatikánského listu Osservatore Romano z 23. 12. 1988. Článek je zaměřen proti katolickým universitám v Lille, Lovani a Nijmegen, které ihned po uveřejnění článku prohlásily, že i nadále chtějí provádět umělé oplodňování u manželských dvojic. V příspěvku se praví, že jako

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

ochrana před početím podněcovala přerušení těhotenství, tak vede umělé oplodnění k tomu, že budou vářeny předpoklady k diskriminujícímu výběru plozených dětí.

Akademik Andrej Sacharov prohlásil po audienzi u Sv. Otce dne 6. 2., že papež je obdivuhodnou osobností, z níž vyzáří světlo. Po audienzi navštívil středisko Russiana oecumenica, kde se setkal s kard. Mir. Lubačivským, duchovní hlavou ukrajinských katolíků, jež je v SSSR největší náboženskou skupinou stojící mimo zákon. Kardinál vyjádřil své přesvědčení, že ukrajinský a ruský národ mohou žít v míru a navzájem se respektovat a že je možné v SSSR zachovávat lidská práva. 7. února přijal akademik Sacharov na univerzitě v Bologni čestný doktorát. Při setkání s novináři mimo jiné odsoudil zneužívání psychiatrie v SSSR. Se studenty mluvil o svobodě, která jediná podle jeho slov může dát člověku opravdové štěstí.

Při mši sv. sloužené v den 29. výročí smrti chorvatského kardinála Stepince prohlásil kard. Etchegaray: "Církev, která by si nepřipomínala své mučedníky v minulosti a nehlásila se k současným mučedníkům, nemohla by si dělat nárok na to být Kristovou církví. Universální církev hledí s obdivem na kardinála Stepince, který jednoho dne prohlásil: 'Kdybych měl sto životů, obětoval bych je všechny, jen aby žila Boží církev.'"

Č e s k o s l o v e n s k o

Máte-li v ročině nebo v sousedství děti, nezapomente každý čtvrtek vyladit Vatikánský rozhlas /střední 196, krátké 49,48,41/, a to v 19,30! Začal vysílat sérii kouzelných katechetických pořadů, které můžete poslouchat s dětmi a pak to s nimi rozhovět. Těch 10 minut stojí za to.

Zákonnost a morálka: Na zasedání Federálního shromáždění řekl poslanec Josef Bartončík: "Nemůžeme vychovávat a vést, pokud každý z nás nebude dávat svému jednání pečť poctivosti a pravdivosti. Jaký etický příklad dávají někteří jednotlivci, kteří se sice slovně ohánějí zájmem socialismu, ale svými faktickými postoji sypou prach do citlivého mechanismu přestavby? Moderní technologii a dokonce i vědeckotechnické informace můžeme za určitých okolností dovézt ze zahraničí. Ale člověka si musíme vychovávat zde, doma."

RP 12. 11. 1988

L i t v a

Apošt. administrátor arcidiecéze Vilnius, biskup Julijanas Steponavičius, 2. 2. nově posvětil vilenskou katedrálu sv. Stanislava, která po léta sloužila za obrazárnu a nyní na žádost věřících byla vrácena pro bohoslužby. 4. 3. na svátek sv. Kazimíra bude nově posvěcen i kostel sv. Kazimíra, který po léta byl muzeem ateismu. Kromě toho se může začít se stavebními pracemi dvou nových kostelů v nových sídlištích Vilna a Kaunasu. 5. 2. vyšlo nové vydání církevních novin "Kataliku Pasaulis" /Svět katolicismu/, budou vycházet 14 denně v nákladu 100 tisíc výtisků.

L o t y š s k o

Studium Pisma sv. bylo zařazeno na středních školách v Rize do učebních osnov jako nepovinný předmět. Ředitel je ateista.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Š v ě d s k o

Devět sester a jedna postulanka byly 8.12.1988, na svátek Neposkvrněného Početí, ve švédském Vadstena přijaty do katolické církve. Náleží k "Dceřím Mariiným", dosud evangelickému řeholnímu společenství, jež založila r. 1949 Gunvor Paulina Norrmanová /1903 - 1935/. Má sídla ve Finsku, Dánsku, Německu a Švédsku a počátkem prosince mělo 40 sester. Jak vyplývá z obšírného oběžníku řeholnic, jež zůstávají v evangelické církvi, přátelům společenství, přestup komunity, jež vznikla ve Vadstene, se připravoval už několik let a všechny její spoluprožívají. Členky zůstávající v evangelické církvi vidí ve vývoji "dílo jednoty Ducha svatého", protože nadále spatřují společný úkol ve dvou konfesních větvích: modlit se za jednotu a žít pro ni a přispívat, aby Matka Páně byla poznávána, milována a ctěna, aby Ježíš byl stále více poznáván jako Syn Boží a Syn člověka. Jako jednotící znak budou evangelické i katolické dcery Mariiny nadále nosit na svém řeholním rouchu Mariin obraz.

S ú d á n

Většina soudců v Súdánu začala stávkovat na protest proti používání islámského práva /šaría/ také proti křesťanům a proti zásahům islámských fundamentalistů do vykonávání soudní pravomoci. Zásahy úřadů kontrolovaných fundamentalisty mají být i obžalování ne-mohamedáni trestání podle šarie, která stanoví utínání tělesných údů i za sebemenší krádeže. Katoličtí biskupové proti tomu protestovali u vlády již v minulém roce zejména v oblastech, kde žijí převážně křesťané. Z 22 milionů obyvatel Súdánu je skoro 60 % mohamedánů a asi 5 % katolíků.

U g a n d a

Neznámými lidmi byl v Ugandě zavražděn nizozemský misionář, P. Colonio Spill. Nedaleko misijní stanice v Iganga, východně od Kampaly, ho stopaři donutili k návratu do jeho domu. Tam byl oloupen a nato zabít. Pater Spill působil v Ugandě deset let a ve stanici Iganga založil nemocnici.

U S A

Zástupci katolické církve varovali před používáním embryí získaných po potratech k bádání nebo lékařským účelům. Komise odborníků americké vlády totiž radila k odevzdávání takovýchto embryí k účelům dalšího zkoumání.

B r a z í l i e

Místní biskupská konference oznámila, že asi 350 biskupů, kněží, řeholníků, odborářů a nálozenědělců dostalo výhružné dopisy, protože obhajují bezzenky a podporují agrární reformu. Smrtí jim vyhrožují velkostatkáři a jejich najatí pluky vrahů, kteří chtějí zabránit pozemkové reformě.

Kardinál Paulo Evaristo Arns, arcibiskup ze Sao Paulo, byl vyznamenán brazilskou národní cenou za hájení lidských práv.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

S O U Č A S N O S T : PASTORAČNÍ ÚVAHY A NÁMĚTY PRO ŘEH. SESTRY

Je všeobecným jevem, že roste zájem o náboženství a duchovní život, a to hlavně mezi mládeží. Ale většina mládeže je hluboce ohrožena, ba narušena /alkoholem, narkotiky, sexuální uvolněností - brzy i AIDS/. Z obojího - a ještě jiných důvodů - je nutně potřeba opravdového vnitřního života, nové spirituality a apoštolských činů. Velká doba žádá velké křesťany a velké řeholnice.

Přicházejí nové členky. Vzniká nová starost a odpovědnost. Duch sv. vane mocně. Hlad a žízeň je veliká. Budeme stačit ji ukojit?

"Kosmetické" úpravy přijetím do zaměstnání v Charitě a oblečení do řeholního roucha nestačí. V podstatě představují jen deformaci řeholního povolání a poslání. Není brán ohled na dokumenty II. vat. koncilu /LG kap. VI, dekret Perfectae Caritatis, Apostolicam Actuositatem atd./, jsou omezeny možnosti řádného noviciátu /CIC, can 646-693/ a další vzdělání /CIC, can 659-661/ atd.

I.

Vedle těchto všeobecných problémů vznikají další specifické. Především je třeba, jak žádá koncil, rozpoznávat znamení a potřeby doby. Starší generaci stačí leccos, co mladým nedává nic. Duch, žetba, zvláště tam, kde je výlučně společná, se vyplňuje starými knížkami, citově, nebo senzačně zaplnovanými, ba někdy pochybnými prameny soukromých autorů, vizionářů a věštek. Je to duchovní subkultura, která nestačí ani průměru dnešní kritické mládeže.

Druhý problém tvoří právě nabídka strany, vlády a Charity. Některé představené ve jménu poslušnosti žádaly přijetí do zaměstnání v Charitě a povinné přijetí habitu. Zdá se, že zde byla překročena jejich pravomoc. Některé dokonce odmítnutí pokládaly za dostatečný důvod k propuštění i po věčných slibech. To zajiště odporuje CIC, can 696-697/.

Třetí problém je vnitřní. Většina starších sester a některé, které se rozhodly uvedenou nabídku /přání představených/ přijmout, pokládají ty, které žijí venku, za řeholnice druhého řádu. To hrozí veliké nebezpečí nelásky a rozkolu. Tomu musí zabránit představené a sestry obojího směru.

S tím souvisí další otázky: otázka poslušnosti a komunity. Je jisté, že dnešnímu mladému člověku je většinou poslušnost těžká. Odnaučil se poslouchat učitelů, vlády. Ale je velmi schopen poslouchat - až heroicky skutečnou autoritu. Bude tedy problém poslušnosti souviset s mravní a duchovní silou osobnosti - a to nejen představených, ale i sester. Nelze žít normálně dospělá ženě poslušnost jako malá holčička. Nelze žít křesťance poslušnost "na oko" bez velké vnitřní poslušnosti v Kristu a jeho Duchu. O to se musí přičinit představené i sestry, hledat společně Boží vůli a přijmout poslušnost jako sílu řádu.

Jedna moudrá představená prohlásila, že komunitu netvoří společný stůl, ložnice a kaple, ale společná modlitba, společné rozhodování a vědomí sounáležitosti. Prakticky to znamená, že na každá, která v komunitě je, komunita žije. Jsou velmi známé opaky. Ale řeholnice, která podle stanov a se souhlasem představených žije "mimo komunitu", nesmí nikdy ztratit svou identitu: že je katolická řeholnice, že je dcera sv. Františka a atd... Nesmí se modlit sama, vždy ve spojení s komunitou. Většinu svého života musí v komunitě "duchovně být" - ne si žít sama pro sebe - i když bude

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

sana bydlet, jíst v závodní kuchyni a účastnit se bohoslužeb ve farním kostele. V tom duchu se má i těšit na skutečnou přítomnost v komunitě - ale v té má být s radostí a zájmem přijímána. Ba i komunita má na své sestry venku myslet, tím víc, čím víc potřebují.

Podle dnešního stavu, který patrně potrvá velmi dlouho, budou mít naše řeholní společnosti /instituta religiosa podle CIC, kan 573-577/, na rozdíl od institutů saecularia - dvě větve, které mohou pro praktickou potřebu nazvat interní a misijní. Ale obě větve jsou a musí být apoštolské, tj. současně kontemplativní a činné, jak to žádaly během koncilu právě řády kontemplativní a velký znalec řeholního života arcibiskup Huguas z Arrasu.

II.

Proto je třeba velice vážně uvažovat o tom, co se měnit nesmí, co se změnit musí, a prosit sv. Ducha o dar oboje rozlišit, jak říká citované a jiné papežské dokumenty. Celý svět, celá církev, všechny řády prožívají těžkosti. Není se čemu divit, spíše negativní jevy v lásce, moudrosti a duchovní energii odstraňovat.

Velká stížnost na nedostatek času - nejen venku - ale i v komunitě. Interní i misijní sestry mají den o 24 hodin. Když si jej rozdělí na 8 hodin odpočinku, 8 hodin zaměstnání, 8 hodin pro plný duchovní život /nše sv., rozjímání, misijní činnost, osobní úkoly aj./. Misijní sestry mohou využít cest do práce k četbě, modlitbě růžence aj.

Pro interní klášterní život je třeba využít moderních prostředků. Není správné, když se v prádelně či kuchyni pracuje "po staru" 8 i více hodin, když jsou tu stroje a někdy i nevyužity - stojí. Misijní sestry pak musí velmi přísně na sobě žádat splnění všech požadavků, vlastně výsad hlubokého řeholního života, neutrácet jej zbytečností.

Není v duchu apoštolském, když si sestry v charitativní domově zavedou "ideální klášter" a celý officium zpívají, ale přitom nemají čas např. na opisování důležitých věcí pro apoštolát. Při nedostatku náboženské literatury je to přece nutné - a tak pomáhají více laici, matky dětí než některé sestry.

"Misijní sestry" pracují v kancelářích... a jinde. Tam vychovávají muže i ženy, děti a mládež k novému životu. Tam nikde jiný nemá vstup, tam může přijít Ježíš jen skrze ně. Interní sestry toto někdy neuznávají, o to se nezajímají, ba někdy v tajné závisti ukazují "ledové tváře", jako by to nebyla řeholní činnost. Stalo se, že ani nemocná sestra nepomohou a po dobu její nemoci ji do komunity nepřijmou v domnění, že jednájí svatě...

Habit může být svědectví, které nesmíme podceňovat. Někdy může být překážkou, kterou musíme chápat. Bylo by asi rozumné, aby se představené domluvily s duchovními správci. Ale ti at' mají záse porozumění pro řeholní pravidla.

Toto jsou jen úvahy, ke kterým nás vede úcta a láska k řeholnímu stavu. Ale neomylností se předem zříkám...

D o d a t k y

1. Je nutno chápat a respektovat starost představených o personál k nemocným a přestárlym sestrám. K nim mají zajisté všechny

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

členky řádu povinnosti jako dcery k matkám. Ale když je o to postaráno, jednala mouře jedna s. provinciální, když řekla mladé schopné dívce: Pojď k nám - ale do Charity nechod, bylo by tě tam škoda.

2. Představené a interní sestry by měly navštěvovat sestry žijící "venku", tj. misijní. Ale mateřsky a sestersky, ne jako inkvizitorky a pomlouvačné ženy.

3. Sestry by se měly projevovat i veřejně - jak řádá Úmysl Apoštolátu modlitby na leden. Nesmíme nechat Otce kardinála bez opory v jeho intervencích. Nesmíme nechat slovo jen P I T, vodním dělům, pendrekům a psům - anebo těm, kdo jsou ustavičně bití. Takovým postojem a projevy získají sestry možná víc zájmu než plakátovací akcí nebo jinou propagandou. Způsoby mohou být různé: otevřený list Otci kardinálovi, veřejným činitelům atd. Kto na to nemá, ať to neodsuzuje, ale podporuje zájmem a modlitbou.

4. Je nutno také myslet na intenzivnější noviciát a další duchovní život sester - jak u těch, které žijí v charitních domovech, tak zvláště u těch, které žijí "venku". To znamená prodloužený noviciát a další duchovní péči. Ani v charitních domech není čas na řádnou řeholní výchovu a při náročné práci na prohlubování duchovního života - tu hrozí ustrnutí. Odchodem starých sester na věčnost budou charitní domovy patrně převzaty státem a "mladé" sestry se ocitnou v podobné situaci jako sestry "misijní" - budou zaměstnány a umírat v civilních ústavech.

J. Zvěřina

OBSAH :

Velikonoce - Služebník	1
Druhý dopis O. kardinála o lednových událostech	2
Dopis M. Jakesovi o "nelegálních strukturách"	3
Poselství arcibiskupům a biskupům	4
Z promluvy O. biskupa J. Skarvady	5
Stanovisko Německé biskupské konference ke Kolín. prohlášení	6
Jednání Vatikán-ČSSR, setkání s vedoucími církv. sekretariáty	7
Svěcení jáhnů	7
Řeholníci u O. kardinála	8
K povolení činnosti Apoštolské církve	9
Telegram z Arménie - Novéna před svátkem sv. Klementa Hofbauera	11
List tajemníku ÚV ČSL	12
Ještě o SKL na přání čtenářů	13
Křesťanská pomoc u nás - "Milošrdenství" v SSSR	14
Úmysly Apoštolátu modlitby na březen	15
Z interview s kard. Casarolin o východní politice	17
Zprávy	20
Současnost: J. Zvěřina/Pastorační úvahy a náměty pro řeh. sestry	23

Úmysly Apoštolátu modlitby na duben:

Úmysl všeobecný: Za postupné rovnoměrné snížení atomových i konvenčních zbraní a za účinnou kontrolu obchodování se zbraněmi.

Úmysl misijní: Abychom na přímluvu sv. Vojtěcha byli vedeni ke Kristus svatými biskupy.

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

INFORMACE O CÍRKVI 3/1989: sommario

raccolta samizdat
© www.charta77.org